

5778

Torah from Around the World

Bitja, de dochter van Farao, had last van een ernstige huidziekte en kon niet baden in heet water. Ze ging baden in de rivier en zag het huilende kind. Ze strekte haar hand uit en pakte hem vast, en ze was genezen. Ze zei: „Dit kind is een rechtvaardige, en ik zal zijn leven redden.” Wie het leven van één enkel persoon redt, is als had hij de hele wereld gered. Daarom was zij waardig het leven in deze wereld en het leven in de komende wereld te beërven.

Rabbi Eliëzer

Sjabbat 7 april 2018 / 22 Niesan 5778, Sjemini, Wajikra/Leviticus 9:1 - 11:47

Tanach blz. 212 - 219

Haftara: 2 Sjmoeel 7:1 - 17

Tanach blz. 619 - 620

Commentaar: Rabbijn Nancy Wiener. Zij is directeur van de afdeling Pastorale Zorg van het Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion, New York, en rabbijn van the Pound Ridge Jewish Community, ook in New York.

vertaler: Denise Dijkstra

[Het Engelse origineel](#)

Luisteren als daad

Hoofdstuk tien van Wajikra/Leviticus geeft een buitengewoon voorbeeld van menselijke groei. In het begin van de parasja oefent Mosjé zijn leiderschap uit door toezicht te houden op de inwijding van Aharon en zijn zonen, en door de offers waarvoor zij verantwoordelijk waren in de gaten te houden. Mosjé stopt al zijn energie in erop toezien dat alle geboden, die de Eeuwige hem heeft doorgegeven, daadwerkelijk worden nageleefd. Als Aharons zonen een „vreemd vuur” brengen, slokt het vuur dat de Eeuwige stuurt hen op en sterven zij. Hierop reageert Mozes als een ware leider. Hij deelt zijn eigen perspectief en zijn inzicht. Hij trekt

voor Aharon een les uit hun plotselinge dood; een les niet alleen voor Aharon, maar voor het hele volk. Gedurende het eerste deel van dit hoofdstuk twijfelen Aharon noch het volk aan de opdrachten en interpretaties van Mosjé.

Na het verschrikkelijke beeld van de dood van zijn zonen, en na het horen van Mosjé's woorden, valt Aharon stil. In stilte hoort hij de door Mosjé gegeven instructies aan over hoe hij moet rouwen. In stilte ziet hij toe hoe de lichamen van zijn zonen worden verwijderd uit het heiligdom. Mosjé's stem blijft de handelingen leiden. Aharon neemt daar niet aan deel zoals de Eeuwige hem, de Hogepriester, bevolen heeft te doen. Dit maakt Mozes boos en hij berispt Aharon omdat hij niet het ritueel uitvoert zoals voorgeschreven is. (Sjemot/Leviticus 10:16-18)

Aharon hoort de kastijding door Mosjé aan en realiseert zich dat de veronderstellingen van Mosjé over hem en zijn motieven niet kloppen. In plaats van zijn gedrag te veranderen of zich te verontschuldigen kiest hij er voor zijn broer uit te leggen wat zijn beweegredenen waren toen hij daartoe besloot. Hiermee doorbreekt Aharon zijn patroon van inschikkelijkheid ten aanzien van alle instructies van Mosjé en spreekt. Hij zegt: „Kijk, vandaag hebben zij hun reinigingsoffer en hun brandoffer voor de Eeuwige aangeboden; en dit is mij overkomen! Als ik vandaag van het reinigingsoffer zou hebben gegeten, zou dat dan goed zijn geweest in de ogen van de Eeuwige?” (Wajikra/Leviticus 10:19)

Aharons woorden maken duidelijk dat zijn besluit om niet deel te nemen aan het offeren geen dwaling van zijn kant is. Hoewel hij zich bewust was van het gebod, stond hij ook voor een dilemma. Aharon wilde handelen op een manier die God welgevallig zou zijn, maar het toekomstige resultaat van dit handelen was niet duidelijk. Ja, als Hogepriester, was hem bevolen om deel te nemen aan het offer. Maar als iemand die in de rouw was, de identiteit die voor hem emotioneel meer aan de orde was, kon hij niet eten. Aharon wendt zich tot zijn broer om begrip en onderstreept hierbij hoe zijn verlangen om het God naar de zin te maken – op een manier die Gods goedkeuring kon wegdragen – leidend was bij zijn besluit en de daarop volgende handeling (of beter, in dit geval, het achterwege laten van een handeling). Aharon hoopte dat zijn beslissing hem in God's achting zou laten stijgen.

De parasja eindigt met Wajikra 10:20, dat kort is, maar op zeer verschillende wijzen kan worden geïnterpreteerd. Het begint met de woorden: „En Mosjé hoorde...” Ineens is de man die bevelen heeft uitgedeeld, heeft gesproken en leiding heeft gegeven aan de handelingen van anderen, stil. Hij luistert. Hij luistert naar zijn broer, hij luistert naar de ervaring van zijn broer en hij luistert naar het perspectief van zijn broer. Doordat hij luistert, echt luistert, begrijpt hij dat zijn veronderstellingen onjuist waren. Hij begrijpt dat hij al die tijd maar één mogelijkheid voor ogen had, Aharon daarentegen zag andere mogelijkheden. Door te luisteren verruimt Mosjé zijn standpunt - een harde veroordeling van Aharon, waarbij hij Aharon en diens handelen met een ongunstige blik beziet - voor een standpunt van begrip - hij begrijpt de keuze van zijn broer en accepteert diens keuzen.

Het vermogen van Mosjé om te veranderen en te groeien kun je teruglezen in de tweede helft van vers 10:20, dat lastig te vertalen is vanwege een onbepaald mannelijk voornaamwoord in de zin *wejjeta'v be'einav*. Het kan worden vertaald met „en *hij* [Aharon]” of „*het* [de beslissing]” vond hij [Mosjé] goed”. Oftewel „Hij [Mosjé] vond *hem* [Aharon] goed” of „*zijn handeling*”; of „*Hij* [Aharon] of *de handeling* steeg in Mosjé's waardering”. Hoe de vertaling ook wordt, Mosjé leert het gedrag en de motivatie van zijn broer op een nieuwe manier begrijpen. Hij is in staat om van perspectief te veranderen, en hierdoor ook zijn reactie op emotioneel vlak. Hij begrijpt en accepteert niet alleen hoe zijn broer heeft gehandeld, maar verandert ook zijn waardeoordeel.

Luisteren, echt luisteren, is een echt veeleisende en complexe activiteit; die de luisteraar een kans op groei biedt. Wanneer we echt naar iemand luisteren, wanneer we niet alleen de woorden horen, maar ook hoe belangrijk die zijn voor de spreker op emotioneel niveau, dan kunnen we veranderen. Door na te denken over de woorden van de ander komen we oog in oog te staan met wie we zijn en met de aannames en oordelen die we met ons meedragen. Net als Mosjé merken we dat wij het uiteindelijk zelf zijn die, als we luisteren, veranderen. We

profiteren zelf van de mogelijkheid iemand op een andere manier te zien, iemand die we in het verleden zo hard veroordeeld hebben. Wij kunnen in beweging komen, zodat anderen en hun daden in onze waardering kunnen stijgen en goedkeuring kunnen vinden in onze ogen.